

РІДКІСНИЙ ВИПАДОК ВИБУХОВОЇ ТРАВМИ

(випадок із практики)

Каплінський В.А.

Житомирське обласне бюро судово-медичної експертизи

У зв'язку зі стрімким розвитком науки, техніки та промисловості, все більше і більше зустрічаються нові та казуїстичні випадки травматизму, що призводять до смерті людей. Зокрема, у лютому 2010 р. у Бердичівському районі Житомирської області стався випадок, який, можна розглядати як вибухову травму зняряддя, що знаходилось під значним тиском повітря.

Внаслідок буксування колеса легкового автомобіля, яке під впливом тертя на промерзлій землі різко нагрілося, сталося розширення стиснутого повітря у покришці автомобільного колеса, що призвело до її розриву і травмування зі смертельним випадком людини, яка

штовхала загрузлий у снігу автомобіль, знаходячись біля його заднього правого колеса.

Місцем огляду події стало поле, де у снігу забуксував автомобіль джип «BMW-X 5». При огляді місця події до себе привертало увагу те, що заднє праве колесо джипу було без покришки (рис. 1), та стояло металевим диском у сніжній колії, нижня частина якої проглядалася у вигляді промерзлої землі. На відстані 2,5 м та 5,2 м позаду та дещо праворуч від автомобіля, на снігу знаходились дві розірвані частини автопокришки, а також місцевідбиток від падіння тіла постраждалого після вибуху (рис. 2).

Рис. 1-2. Загальний вигляд заднього правого колеса автомобіля та місця виявлення тіла потерпілого

На частині розірваної автомобільної покришки, що знаходилась далі від автомобіля та біля неї на снігу були знайдені бризки та плями крові постраждалого. Біля задньої частини ав-

томобіля знаходились уламки пластикової обшивки захисту крила та бампера (рис. 3, 4), шматочки промерзлої землі, що потрапили сюди при буксуванні та наступному розриві колеса.

Рис. 3-4. Загальний вигляд уламків пластикової обшивки захисту крила та бампера

Тіло трупа на місці пригоди було відсутнє, так як постраждалому надавалась невідкладна медична допомога, після його негайного транспортування з місця події. Дослідження трупа проводилось через добу після настання смерті, що дало змогу добре проявитися зовнішнім ушкодженням на тілі загиблого.

З акту судово-медичного дослідження трупа: «...Одяг трупа з пошкодженнями у вигляді множинних розривів брюк, рейтузів та нижньої білизни в ділянці ширінки, промежини, шагових швів та передньої поверхні верхньої частини лівої штанини. Весь пошкоджений одяг сильно просочений кров'ю. В лівій кишені брюк постраждалого знаходились сплюснуті та значно деформовані кишеньковий ліхтарик з батарейками, що свідчить про силу травмуючого фактору.

На трупі були виявлені ушкодження у вигляді: значних за площею саден на лівій

передній поверхні живота, в ділянці лівого підребер'я (розмірами 29x17 см); забійної рани в лівій паховій ділянці, що починалась від промежини і нижньої частини живота та доходила до верхньої третини лівого стегна по його передньо-зовнішній поверхні на рівні кульшового суглоб (рис. 5). Рана мала довжину 35 см, краї рани мали осаднення та зяяли на 16 см, глибина рани до 8 см. В глибині рани ушкоджені м'язи стегна з крововиливами, ушкоджені судини пахової ділянки, множинні уламки кісток тазу, фрагмент шийки та головки великогомілкової кістки. Також в рані знаходились уламки пластмаси чорного кольору неправильної трикутної та багатокутної форми розмірами від 4x3 см до 2,5x1,5 см. Виявлено осаднення верхньої та середньої третини передньої поверхні лівого стегна розміри 23x12 см.

Рис. 5. Загальний вигляд рани в лівій паховій ділянці трупа

При внутрішньому дослідженні трупа виявлені: блідість шкіряних покривів та слизових оболонок, різке малокрів'я внутрішніх органів; наявність крововиливів у корені легень та нирок, на передній поверхні перикарда; розриви тканин печінки, селезінки, крововиливи у брижі товстого кишківника; переломи ребер лівої половини грудної клітки, множинні переломи кісток тазу та лівого стегна з ушкодженням судин пахової ділянки».

Висновки. 1. Даний випадок смерті постраждалого можна розглядати як смерть, яка настала внаслідок вибуху предмету, що мав стиснуте повітря (вибухова травма). Чинниками травмування при вибухах є продукти детонації вибухових речовин: хвиля вибухових газів, ударна хвиля навколишнього середовища, уламки і частини вибухового спеціального спорядження, а також вторинні снаряди. У нашому випадку мало місце комбіно-

ване поєднання дії ударної хвилі, частин предмету, що вибухнув, а також вторинних снарядів, про що свідчать :

- відкидання тіла постраждалого від автомобіля на відстань біля 5 метрів;

- наявність поруч з місцем падіння постраждалого після вибуху колеса частин розірваної автомобільної покришки;

- наявність ушкодження у постраждалого з ознаками як руйнування тканин від дії частин предмету, що вибухнув, вторинних снарядів (уламків пластикової обшивки крила та бамперу автомобіля), так і від струсу тіла (крововиливи у корені легень, нирок, розриви тканин печінки та селезінки біля їх воріт, крововиливи у брижі);

- спрацьовування всіх захисних подушок в автомобілі, розірвана автомобільна покришка, характер та сила ушкоджень у постраждалого дають можливість говорити про дію як на автомобіль, так і на тіло постраждалого сили зі значною кінетичною енергією, що є характерним для вибухової травми.

2. Обов'язковий огляд місця пригоди, трупа та транспортного засобу у комплексі дали можливість представити картину подій нещасного випадку, виключити наявність дорожньо-транспортної пригоди (удару, переїзду чи стиснення автомобілем постраждалого), що допомогло в подальшому дослідженні трупа та встановленні судово-медичного діагнозу.